

Učiteljski tovariš

Stanovsko političko glasilo J. U. U. — sekcije za dravsko banovino v Ljubljani

Mesečna priloga »Prosveta«

Uredništvo in uprava: Ljubljana, Frančiškanska ulica 6/1. Rokopisov ne vračamo. Nefrankiranih pisem ne sprejemamo. Izhaja vsak četrtek. Naročnina letno 60 Din za inozemstvo 80 Din. Člani sekcije J. U. U. plačajo list s članarino. Oglaš po ceniku in dogovoru, davek posebe. Pošt. šif. rač. 11.153. Telefon 3112

IVAN DIMNIK, predsednik JUU:

Učiteljstvu Jugoslavije

Sloga, dosežena na letošnji glavni skupščini, nas ne sme uspavati, da bi pozabili na veliko odgovornost in na ogromno delo, ki nas čaka in katero smo dolžni izvršiti v bližnji bodočnosti.

Te odgovornosti in tega dela si morajo biti svesti predvsem vsi oni, ki stojijo na čelu v glavnem odboru JUU, na čelu sekcij in v upravnih odborih ter oni, ki so na takih mestih pri sreskih društvih, kakor vsak poedinec našega stanu in član organizacije. Kakor hočemo upoštevati po parlamentarnih običajih mišljenje vsakega poedinca, tako naj se deli med vse tudi delo in odgovornost.

V idejnem pogledu, mislim, da je naša organizacija dosti trdno zasidrana in bo tudi v bodoče nosilec dosedanjih nacionalnih tradicij, ki so jih učiteljske organizacije pokazale že pred svetovno vojno ter dokumentirale leta 1920, z uedinjenjem vseh starih združenj v enotno jugoslovansko učiteljsko organizacijo. Učiteljstvo je že tedaj izločilo iz svojih vrst vsako plemensko in versko razliko pri članskih pravicah in dolžnostih, še bolj je to pokazalo v praksi pri izvajanju nacionalnega edinstva in verske strpnosti ter si je pridobilo vse pogoje, da bo v bodočnosti, kakor je bilo v preteklosti, jak faktor pri utrjevanju narodnega in državnega edinstva ter nacionalne misli v najširših plasteh naroda. Poleg državnog-nacionalnih ideoloških pogledov nas čaka še velika naloga, da si izgradimo s temi v skladu tudi enotno stanovsko ideologijo in ideološke poglede na stanovske, šolske in obče prosvetne probleme. Pot do tega je še jako dolga!

Med najaktualnejše stanovsko-šolske in prosvetno-politične probleme s katerimi se moramo baviti v najbližji bodočnosti in v katerih pravicah bo treba sodelovanja vseh organizacijskih edinic in članstva, spadajo sledeči problemi in vprašanja: Vprašanje vzdrževanja šol in njih proračunov, prenapolnjenih razredov, namoščanja in premoščanja učiteljstva v zvezi s stalnostjo na službenem mestu, uvedbe sodobnega modernega disciplinskega postopka, ureditve izvenšolskega dela učiteljstva, učnih načrtov za osnovne in višje narodne šole s katerimi naj se ustvari jugoslovanski nacionalni tip narodne šole, učnih knjig, nadzora narodnih šol, vprašanja materialnega značaja: sistemizacije službenih mest, napredovanja v občine in napredovanja v V. grupo, uredbe o zmanjšanju draginskih doklad, stanarin poročenim učiteljicam itd. V zvezi s temi problemi so izpremembe zakona o narodnih šolah izvršene potom finančnih zakonov, izvršilni predpisi k zakonu o narodnih šolah, v kolikor prikazuje potrebo take novele praksa pri izvajanju sedanjega zakona.

Pri sodelovanju in zasledovanju stanovsko-šolsko- in prosvetno-političnih vprašanj in problemov ni dovolj, da izvedemo le potrebne akcije na zunaj v dosego cilja, temveč je predpogoj uspeha prosvetevanje lastnih stanovskih vrst na znotraj v teh vprašanjih: da bo vsak poedinec dobil pravilne poglede na vse te probleme in jih spravil v sklad z državnimi interesi in potrebami, s potrebami naroda ter potrebami in interesi ostalih stanov. S tega, širšega vidika je treba gledati tudi na stanovske, šolske in prosvetne probleme. Kakor že zgoraj omenjeno: izkristalizirati bo treba v najširših vrstah našega stanu enotne ideološke poglede na stanovske, šolske in prosvetne probleme, ki bodo morali biti v skladu z interesi in potrebami naroda in države.

Ne smemo pa pri vnanjih problemih pozabljati na naše notranje organizacijske probleme, ki naj dajo naši organizaciji upravno jakost in sposobnost.

Velikim dogodkom slede amnestije. Z njimi se oproščajo in pozabljajo delikti in zmore ter iz teh izviraajo nasprotstva iz preteklosti. Našemu velikemu dogodku vsestranega zadovoljstva ob vzpostavitvi sloge v našem Udruženju po letošnji glavni skupščini naj sledi medsebojna likvidacija sporov in pogrskih iz preteklosti. Likvidirati je treba s starimi zadevami in pričeti novo življenje. Najti je treba pota in načina za skupno delo. V imenu vrhovne uprave Udruženja naprošamo društva in članstvo, da z ozirom na prelom s preteklimi spori v centrali, na najkrajši in najbolj tovariški način likvidirajo tudi s spori doma. Ne smemo več negativno tritati svojih energij, temveč moramo spojiti najboljše lastnosti poedincev k vzajemnemu kolektivnemu delu. V kolikor poedinec ne more predstavljati vsestranske popolnosti, naj jo predstavlja skupina, v kateri se bodo kompletirale dobre lastnosti poedincev.

Že pred glavno skupščino so vse banovinske sekcije JUU v vredu dovršile svoje skupščine in izvolile za predstoječo triletno upravno dobo nove upravne in nadzorne odbore. Ti novi upravni odbori stojijo pred velikimi nalogami. Izvesti morajo slogo in konsolidacijo navzdol, kar jim je prva naloga. Baviti se bodo pa morali tudi z vsemi ostalimi problemi organizacije, šole in stanu itd., ki se bodo pojavljali. Sklicevati bodo morali v to svrh seje upravnih odborov in predsedniških zborov in skrbeti za njihovo ekspeditivno in plodno delo. Zato bodo morale sekcije skrbno izvršiti vse predpriprave za te seje in predsedniške zборе. V sekcijah bo nujno treba (v kolikor to ni izvršeno) organizirati stalne sekcijske pisarne in delitev dela po odsekih.

Stojimo tudi pred volitvami novih upravnih in nadzornih odborov naših sreskih društev JUU. Izvršiti se morajo občni zbori in volitve pri vseh sreskih društvih JUU v državi, ker poteče tudi njim triletni mandat. Nove upravne in nadzorne odbore morajo izvoliti tudi ona društva, ki so iz kateregakoli razloga volila novo upravo med prošlo triletno upravno dobo. Občni zbori in volitve se morajo izvršiti pri 304 sreskih društvih JUU v državi in sicer: pri 3 v Beogradu, 35 v vardarski, 18 v vrbaski, 34 v dravski, 29 v drinski, 51 v dunavski, 26 v zetski, 35 v moravski, 13 v primorski in 60 v savski banovini. Interes rednega dela, učiteljskega stanu in organizacije zahteva, da se izvrše ti občni zbori in volitve novih odborov čimprej. Želeti je, da se to izvede v septembru in oktobru in stvar sekcij je, da izvrše razpis in skrbje za reden potek občnih zborov in volitev.

Z izvršitvijo teh občnih zborov in izvolitvijo uprav so ta sreska društva, vsako na svojem področju, registrirana za triletno dobo in se na tem teritoriju ne morejo ustanavljati nova društva JUU, razen delitve društev in primerov predvidenih v pravilih. Članstvo ostaje po vpisu na občnem zboru v društvih stalno in prejenja samo v zmislu pravil z neizvrševanjem dolžnosti, s preselitvijo, prijavitelnim izstopom ali smrtjo.

Ni vseeno, kakšna so in kako delujejo sreska društva!

Sreska društva so temeljne in najvažnejše edince naše organizacije. Pri izbiri njihovega vodstva se je treba ozirati, da se izbere najposobnejše in najdelavnejše tovariše in tovarišice v odbor. Najti in upoštevati je treba pravilno razmerje za upoštevane izkušenejše in delavnih mlajših tovarišev v novih odborih. Poslednje je treba uvajati v organizacijske naloge in posle. Nove sreske odbore JUU čaka velika naloga z reorganizacijo društev v smeri informativnega dela, in v smeri večje aktivnosti članstva ter sodelovanja pri organizacijskih akcijah, v svrhu doprinosa novega duha v učiteljske vrste.

Živel naš prestolonaslednik

Že v dvanajsto leto svojega življenja stopa danes naš prestolonaslednik Peter.

Ves narod ga pozdravlja o priliki njegovega rojstnega dne. Vzklikajo mu ogromne sokolske vrste, ki jim je starosta, klanja se Jadranska straža svojemu visokemu pokrovitelju. V vseh vrstah je mnogo, zelo mnogo mladine in vsa ta, ki gleda v prestolonasledniku svojega sovrstnika, vzornika in vodnika, se v neskaljeni vdanosti in brezmejni ljubezni veseli tega pomembnega narodnega praznika in prosi Vsevišnjega, da dodeli ljubljenu prestolonasledniku Petru srečno bodočnost.

Vsem tem nešetim vrstam in iskrenemu veselju se priključuje tudi učiteljstvo v zadovoljstvu, da se sme pridružiti tako spontanemu navdušenju celokupnega naroda.

Ko oznanjajo topovi po vsej državi radostni dan, ko vsa vojska strumno defilira, da na dostojen način proslavi današnji dan, se z zadovoljnim srcem in globoko vdanostjo pridružujemo čestitkam vsega naroda in kličemo:

ŽIVEL NJ. VIS. PRESTOLONASLEDNIK PETER!

ŽIVEL NAŠ KRALJEVSKI DOM KARADORĐEVIĆEV!

Izpopolnitev organizacije in naš notranji preporod je mogoč le z intenzivnim načrtnim delom ter ustno in pisno besedo. Zato bo nujna potreba, da posvečamo večjo pažnjo našemu tisku. Tisk je velesila in dvojna velesila za nas učitelje, ki smo tako raztreseni po vsej državi.

Za ustno propagando bo treba izkoristiti naša zborovanja sreskih društev, predsedniške zборе in skupščine. Poslužiti se bo pa treba tudi drugih sredstev ne izvzemši radia, ki postane lahko dobra informativna vez med nami, ker so sigurno učitelji eni najboljših poslušalcev in propagatorjev radia.

V svrhu propagande idej in dela bo treba izpopolniti tudi naš tisk. Imamo svoja centralna in banovinska glasila. Izvesti bo treba njih enotno organizacijo ter vzpostaviti tesnejšo vez tudi med njimi. Ustanoviti bo treba »Učiteljsko Agencijo Avalo« potom katere bodo listi lahko dobivali enotne informativne vesti in članke za enotno idejno orientacijo, ki naj prodre v vse vrste učiteljstva. Ne moremo si misliti močnejšega pokreta za dviganje stanovske zavesti in sistematičnega dela na polju ustvarjanja enotnih ideoloških pogledov, dokler ne bodo prejemale vsaj en stanovsko-politični list sprva vse organizacijske edince — od vseh sreskih društev in njihovih odborov, do sekcijskih odborov in vseh članov centralne vrhovne uprave — pozneje pa vse članstvo. V enotnem duhu bodo morala biti urejevana tudi naša pedagoška glasila, ako bomo hoteli uspeti, da se s tokom časa tudi tu najdemo na enotnejših nazorih. Isto velja za kulturno spoznavanje in približevanje potom mladinskih listov in literature.

Naš ideal mora ostati, da bo vsak organiziran član JUU prejemal eno od naših stanovsko-političnih glasil, eno od naših pedagoških glasil in da bo za vsakim našim članom stala vsaj mala četica odjemalcev naših mladinskih listov in edicij.

Mnogo je naših tovarišev in tovarišic, ki so v zelo težkih razmerah in jih ubijajo vsakodnevnne skrbi ter jih dolete nesreče.

Tudi na polju socialne samopomoči bo treba intenzivno delati. Z načrtnim delom bo treba uspeti s postavitvijo učiteljskih domov in konviktov vsaj v banskih mestih in pozneje v mestih s srednjo šolo, da se napravi streha našim sekcijskim odborom za delo in se olajša šolanje otrok onim članom, ki ne morejo priti v kraje s srednjo šolo. Misli bo treba na načrtno postavljanje okrevališč za obolele učitelje ob morju, v zdraviliščih in planinah. Izpopolniti in napraviti bo treba zvezo med Učiteljskimi Samopomočmi, da olajšamo članom težak udarec ob nesreči, smrti v družini in v stiski. Pregledati in izpopolniti bo treba naše kreditne ustanove. Misli bo treba na socialni fond za primer drugih nesreč in potreb naših članov. Polno je še socialnih problemov, ki čakajo rešitve od nas samih!

Za vse to bo treba iskati gospodarskih virov in enotno usmeriti to delo ter misliti tudi v to svrhu na gospodarske pridobitne ustanove.

Ne morem se danes dotakniti vseh problemov, ki nas čakajo in sem omenil samo najnujnejše na katerih moramo pričeti delovati vsi takoj.

Temeljni principi dobre organizacije so: zdrava idejna baza in naloga, dobra gospodarska podlaga in dobra administracija — delitev dela.

V pogledu zdrave idejne baze, naloge in cilja ni dvoma, da je Jugoslovansko učiteljsko udruženje dobro zasidrano že po svoji stari tradiciji.

V pogledu dobre gospodarske podlage bo treba še mnogo storiti na polju naših gospodarsko-socialnih ustanov in razmer. Prva naloga pa bo v tem pogledu brezpogojno izterjanje visokega — 1,369.058 Din — dolga na listih, ki so mu vzrok neurejene razmere prošlih let. Članstvo bo treba pozvati k točnemu plačevanju članarine ter k točnemu poravnavanju dolga in naročnine za liste. Brez gospodarskih sredstev je nemogoče obširno delo, ki nas čaka!

V pogledu delitve dela v organizaciji bo treba še mnogo napora, da se izvede ta princip v vseh naših edincih. Vse izvoljene funkcionarje in odbornike organizacijskih uprav mora prevevati čut odgovornosti.

Z vzpostavitvijo sloge je dana podlaga za uvedbo reda v naše vrste ter za konstruktivno delo, ki pa ni odvisno samo od vodstva, temveč tudi od članstva. To delo bo uspešno le tedaj, če bo vsak član storil svojo dolžnost.

Tu zastavimo vsi!